

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ
ОБУКЕ ЈЕДИНИЦА ЦИВИЛНЕ
ЗАШТИТЕ ОПШТЕ НАМЕНЕ

Београд, 2021. године

Влада Републике Србије
Министарство унутрашњих послова
Кабинет министра

На основу члана 133. став 2. Закона о полицији („Службени гласник РС“, бр. 6/16, 24/18 и 87/18) а у вези са одредбом члана 10. став 3. Правилника о начину обучавања, оспособљавања, наставним плановима и програмима субјеката и снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 128/20), по претходно прибављеној сагласности помоћника министра - начелника Сектора за ванредне ситуације,

министар унутрашњих послова доноси

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ОБУКЕ
ЈЕДИНИЦА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТЕ НАМЕНЕ

1. По овом Наставном плану и програму обуке оспособљавају се припадници јединице цивилне заштите опште намене.
2. Наставни план и програм обуке се примењује наредног дана од дана доношења.

МИНИСТАР
УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

Александар Вулин

01 број: 4905/21
У Београду, 10-05-2021

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ОБУКЕ ЈЕДИНИЦА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТЕ НАМЕНЕ

1. Намена наставног плана и програма

Овим наставним планом и програмом обуке омогућава се стицање знања, вештина и ставова припадника јединица цивилне заштите опште намене (у даљем тексту: ЈЦЗ опште намене), потребних за успешно извршење задатака у случају елементарних непогода и техничко-технолошких несрећа. Обука ЈЦЗ опште намене (у даљем тексту: Обука) је намењена припадницима ЈЦЗ опште намене.

2. Циљ наставног плана и програма

Циљ наставног плана и програма обуке је оспособљавање полазника за ефективно и ефикасно извршење задатака ЈЦЗ опште намене у случају елементарних непогода и техничко - технолошких несрећа.

3. Општи исходи

По завршетку Обуке, полазници ће моћи да:

- учествују у гашењу пожара на отвореном,
- учествују у изградњи и ојачавању заштитних насипа и у црпљењу воде,
- учествују у пружању помоћи надлежним службама у рашчишћавању из рушевина,
- учествују у евакуацији, збрињавању и заштити живота и здравља угрожених људи, животиња, материјалних и културних добара и животне средине,
- пружају помоћ надлежним службама у рашчишћавању путева и улица затрпаних снежним наносима,
- учествују у асанацији терена и објеката,
- спроводе превентивне мере и активности у циљу смањења ризика од катастрофа.

4. Организација и трајање Обуке

Обука се реализује у трајању од 24 наставна часа (три радна дана).

Настава на Обуци траје највише 8 часова дневно, један час траје 40 минута.

Обука се реализује у складу са личном и материјалном формацијом ЈЦЗ опште намене.

Обука се реализује по групама са највише 30 (тридесет) полазника.

Обука се реализује у јединици локалне самоуправе која образује ЈЦЗ опште намене.

Обука се реализује у оквиру теоријске и практичне наставе. Наставу на Обуци реализовати у одговарајућем наставном окружењу, које обезбеђује оптималан трансфер знања и вештина, уз коришћење наставних средстава, формацијских и приручних средстава, на начин предвиђен програмским садржајем Обуке и дидактичко - методичким упутством, односно предвиђеним наставним методама.

Полазник је у обавези да оствари пун фонд наставних часова. Полазнику који је оправдано изостао са наставе до 4 часа, извођачи наставе могу реализовати наставу коју је пропустио и прикључити га даљој настави са осталим полазницима, једино уколико постоји могућност да се полазнику створе услови да оствари исходе пропуштене наставе, а да се притом не омета реализација Обуке. Одлуку о постојању наведене могућности доноси руководилац Обуке, на захтев полазника и уз сагласност извођача наставе. Уколико не постоје услови да се на овај начин полазнику надокнади пропуштена настава, полазник неће наставити похађање Обуке, већ може похађати Обуку са неком од наредних група полазника, уколико такав захтев буде упућен из надлежне службе у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама (у даљем тексту: Надлежна

служба). Полазнику који, изостане са више од 4 (четири) часа, настава не може бити надокнађена на овај начин.

Руководилац Обуке је обавезан да о изостанцима полазника обавести Надлежну службу и Национални тренинг центар за ванредне ситуације и јединице локалне самоуправе из којих је полазник упућен на Обуку.

5. Услови за извођаче наставе (критеријум, компетенције)

За извођаче наставе ангажују се полицијски службеници Надлежне службе и припадници Ватрогасног савеза Србије, који испуњавају следеће услове:

- поседују искуство¹ и компетенције за реализацију наставних тема ове Обуке
- да су оспособљени за самостално планирање, припрему и извођење наставе, у складу са принципима учења одраслих.

За извођаче наставе могу се ангажовати припадници других организационих јединица Министарства унутрашњих послова (у даљем тексту: Министарство) стручни за област програмског садржаја ове Обуке.

Извођаче наставе у писаној форми предлаже руководилац Надлежне службе.

За извођење појединих наставних јединица могу се ангажовати стручњаци из предметне области изван Министарства. Стручњаке, уз навођење њихових компетенција, које су од значаја за извођење наставе на овој Обуци, може предложити руководилац Надлежне службе или руководилац организационе јединице Министарства надлежне за послове обуке. Наведене предлоге Надлежна служба доставља на захтев организационој јединици Министарства надлежној за послове обуке.

6. Улазни критеријуми за полазнике

На Обуку се упућују војни обвезници и добровољци који су распоређени у ЈЦЗ опште намене.

7. Препоруке за реализацију наставе (дидактичко-методичко упутство)

Обуку реализовати у складу са андрагошким принципима учења одраслих. У извођењу наставе потребно је користити одговарајуће наставне методе, формацијска и приручна средства, које ће омогућити сваком појединцу потпуно ангажовање у наставном процесу. Процес наставе на Обуци усмерити на полазнике и тако им омогућити да сами контролишу процес усвајања знања и стицања вештина.

Полазници ће кроз интерактивну наставу, у складу са плановима реализације часова, имати могућности да научено одмах примењују у акцијама заштите и спасавања.

Практични део наставе подразумева обуку за употребу и поступање са формацијским и приручним средствима за гашење пожара, рашчишћавање из рушевина, испумпавање воде и предузимање активности пре, за време и после акција заштите и спасавања.

У извођењу наставе ће се примењивати следеће наставне методе:

- предавање,
- презентација,
- модификовано предавање,
- демонстрација,
- симулација.

¹ Најмање петогодишње радно искуство у области програмског садржаја Обуке ЈЦЗ опште намене

8. Начин и критеријуми оцењивања

Након реализоване наставе спровести проверу усвојеног знања.

Провера усвојеног знања се састоји од провере знања тестирањем.

Полазник је успешно решио тест ако је тачно одговорио на најмање 70% од укупног броја питања. Уколико је полазник успешно завршио проверу усвојеног знања биће оцењен описно „положио“, односно „није положио“ у случају да није дао тачне одговоре на најмање 70% од укупног броја питања.

Полазнику који није са успехом завршио проверу знања биће омогућено поновно полагање у року од 30 дана. Уколико полазник није приступио поновном полагању теста или тест није са успехом положио, сматраће се да није са успехом завршио Обуку.

Комисију за проверу оспособљености полазника сачињавају: један извођач наставе, представник Националног тренинг центра за ванредне ситуације и представник организационе јединице Надлежне службе. Комисију за оцену оспособљености полазника Обуке формира руководилац организационе јединице Министарства унутрашњих послова надлежне за послове обуке.

9. Издавања уверења

Полазницима који са успехом заврше Обуку, издаје се Уверење о завршеној Обуци ЛЦЗ опште намене.

10. Евалуација наставног плана и програма

Наставни план и програм обуке се може мењати или допуњавати уколико је евалуацијом, доношењем нових прописа или усвајањем нових стандарда у раду утврђена потреба за изменом.

11. Програмски садржај

Р.бр.	Наставне јединице	Фонд часова	
		Теоријска настава	Практична настава
1.	Систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама	1	/
2.	Основи процеса горења	1	/
3.	Средства за гашење пожара	1	2
4.	Опрема за гашење пожара на отвореном	1	3
5.	Ватрогасна тактика	1	2
6.	Заштита и спасавање од поплава	1	3
7.	Рашчишћавање из рушевина	1	3
8.	Евакуација угрожених и пострадалих	1	/
9.	Завршна вежба	/	1
10.	Фонд часова	8	14
11.	Провера знања	2	
Укупан фонд часова		24	

12. Програмски садржај по наставним јединицама

Бр.	Наставна јединица	Број часова	
		Теоријска настава	Практична настава
1.	Систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама		
	1.1. Правна регулатива	1	/
	1.2. Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама		
	1.3. Субјекти и снаге система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама		
	1.4. Систем цивилне заштите		
	1.5. Закон о заштити од пожара		
2.	Основи процеса горења		
	2.1. Појам горења	1	/
	2.2. Услови за настанак горења		
	2.3. Оксидант, горива материја и извор паљења		
	2.4. Експлозија и границе експлозивности		
	2.5. Температура запаљивости, продукти горења и кретање дима у пожару		
3.	Средства за гашење пожара на отвореном		
	3.1. Појам средства за гашење пожара	1	2
	3.2. Подела средстава за гашење пожара		
	3.3. Приручна средства за гашење пожара		
	3.4. Механизам прекида процеса горења		
	3.5. Особине и начини употребе средстава за гашење пожара		
4.	Опрема за гашење пожара на отвореном		
	4.1. Опрема за гашење пожара	1	4
	4.2. Приручна опрема за гашење пожара		
	4.3. С апарати, метларице и напртљача		
	4.4. Начини примене опреме за гашење пожара		
5.	Ватрогасна тактика		
	5.1. Дефиниција пожара	1	2
	5.2. Класификација пожара		
	5.3. Локализација и ликвидација пожара		
	5.4. Гашење пожара на отвореном		
	5.5. Мере безбедности и заштите		
6.	Заштита и спасавање од поплава		
	6.1. Опасност од поплава	1	3
	6.2. Испумпавање воде из поплавлених објеката		
	6.3. Испумпавање воде из поплавлених подручја		
	6.4. Изградња „зечијих насипа“ и ојачавање постојећих насипа		
7.	Рапчишћавање из рушевина		
	7.1. Појам рушевине	1	3
	7.2. Снаге за спасавање из рушевина		
	7.3. Опрема за рапчишћавање рушевина		
	7.4. Организација, претраживање и рапчишћавање рушевина		
8.	Евакуација угрожених и настрадалих		
	8.1. Пружање помоћи у евакуацији угрожених лица	1	/
	8.2. Пружање помоћи у евакуацији угрожених животиња		
	8.3. Пружање помоћи у евакуацији материјалних и културних добара		

9.	Завршна вежба			
9.1.	Подела задатака према дужности у јединици		/	1
9.2.	Завршна вежба: гашење пожара или испумпавање воде и изградња "зечјег насипа"			
9.3.	Анализа завршне вежбе			

13. Програмски садржај са специфичним исходима Обуке

1. Систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама		
Циљ ове наставне јединице је пружање могућности полазницима за стицање знања, усвајање вештина и ставова неопходних за адекватно поступање у оквиру система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.		
<i>Тематске јединице:</i>		
1.1. Правна регулатива		
1.2. Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама		
1.3. Субјекти и снаге система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама		
1.4. Систем цивилне заштите		
1.5. Закон о заштити од пожара		
На крају ових тематских јединица полазник ће моћи да:		
<i>из домена знања</i>	<i>из домена вештина</i>	<i>из домена ставова</i>
<ul style="list-style-type: none"> - разуме правну регулативу - оквирно наведе елементе Закона о заштити од пожара - наведе основне елементе система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама - наброји субјекте и снаге система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама - наведе елементе система цивилне заштите 	<ul style="list-style-type: none"> - поступи у складу са прописима и процедурама који се односе на делокруг рада јединица цивилне заштите опште намене 	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и негује потребу за понашањем у складу са законима и процедурама

2. Основи процеси горења

Циљ ове наставне јединице је пружање могућности полазницима за стицање знања, усвајање вештина и ставова у вези са основама процеса горења.

Тематске јединице:

2.1. Појам горења

2.2. Услови за настанак горења

2.3. Оксидант, горива материја и извор паљења

2.4. Експлозија и границе експлозивности

2.5. Температура запаљивости, продукти горења и кретање дима у пожару

На крају ових тематских јединица полазник ће моћи да:		
<i>из домена знања</i>	<i>из домена вештина</i>	<i>из домена ставова</i>
<ul style="list-style-type: none"> - објасни основе процеса горења - наведе услове за настанак горења - разликује појмове: оксидант, горива материја и изворе паљења - дефинише појам експлозија - опише начине кретање дима у пожару - наведе продукте горења 	<ul style="list-style-type: none"> - утврди елементе процеса горења - одреди кретање дима у пожару 	<ul style="list-style-type: none"> - испољава позитиван однос према познавању основа процеса горења у циљу припреме за гашење пожара

3. Средства за гашење пожара на отвореном

Циљ ове наставне јединице је пружање могућности полазницима за стицање знања, усвајање вештина и ставова о начинима употребе средстава за гашење пожара на отвореном.

Тематске јединице:

3.1. Појам средства за гашење пожара

3.2. Подела средстава за гашење пожара

3.3. Приручна средства за гашење пожара на отвореном

3.4. Механизам прекида процеса горења

3.5. Особине и начини употребе средстава за гашење пожара

На крају ових тематских јединица полазник ће моћи да:

<i>из домена знања</i>	<i>из домена вештина</i>	<i>из домена ставова</i>
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам средства за гашење пожара - наброји средства за гашење пожара - опише приручна средства за гашење пожара - опише ефекте средстава за гашење пожара - објасни механизам прекида процеса горења - наведе особине средстава за гашење пожара - опише начине употребе средстава за гашење пожара 	<ul style="list-style-type: none"> - употребљава средства за гашење пожара на отвореном - користи приручна средства за гашење пожара на отвореном 	<ul style="list-style-type: none"> - схвати значај функционалних и технички исправних средстава за гашење пожара на отвореном

4. Опрема за гашење пожара на отвореном

Циљ ове наставне јединице је пружање могућности полазницима за стицање знања, усвајање вештина и ставова о начину коришћења опреме за гашење пожара на отвореном.

Тематске јединице:

4.1. Опрема за гашење пожара

4.2. Приручна опрема за гашење пожара на отвореном

4.3. С апарати, метларице и напртњача

4.4. Начини примене опреме за гашење пожара

На крају ових тематских јединица полазник ће моћи да:		
<i>из домена знања</i>	<i>из домена вештина</i>	<i>из домена ставова</i>
<ul style="list-style-type: none"> - наброји опрему за гашење пожара - наведе приручну опрему за гашење пожара на отвореном - опише карактеристике приручне опреме за гашење пожара на отвореном - опише начин коришћења опреме за гашење пожара на отвореном - објасни принцип рада С апарата - објасни начин употребе метларице - објасни начин коришћења напртњаче - опише ситуације у којима се примењује опрема за гашење пожара на отвореном 	<ul style="list-style-type: none"> - користи опрему за гашење пожара на отвореном - употребљава приручну опрему за гашење пожара - употребљава С апарате - користи метларицу - употребљава напртњачу - одржава опрему за гашење пожара 	<ul style="list-style-type: none"> - савесно, одговорно и професионално употребљава опрему за гашење пожара на отвореном

5. Ватрогасна тактика

Циљ ове наставне јединице је пружање могућности полазницима за стицање знања, усвајање вештина и ставова о ватрогасним тактикама.

Тематске јединице:

- 5.1. Дефиниција пожара
- 5.2. Класификација пожара
- 5.3. Локализација и ликвидација пожара
- 5.4. Гашење пожара на отвореном
- 5.5. Мере безбедности и заштите

На крају ових тематских јединица полазник ће моћи да:

<i>из домена знања</i>	<i>из домена вештина</i>	<i>из домена ставова</i>
<ul style="list-style-type: none"> - објасни дефиницију пожара - наведе врсте пожара - објасни појам локализација пожара - објасни појам ликвидација пожара - наведе ватрогасне тактике гашења пожара на отвореном - наведе мере безбедности и заштите приликом гашења пожара на отвореном 	<ul style="list-style-type: none"> - учествује у локализацији пожара на отвореном - врши припреме за акцију гашења пожара на отвореном - примењује ватрогасну тактику у гашењу пожара на отвореном - примењује мере безбедности и заштите приликом гашења пожара 	<ul style="list-style-type: none"> - схвати важност познавања ватрогасне тактике - испољава и развија позитиван однос према значају благовременог и ефикасног одговора у ванредним ситуацијама - развије свест о важности примене адекватних мера безбедности и заштите приликом гашења пожара

6. Заштита и спасавање од поплава		
Циљ ове наставне јединице је пружање могућности полазницима за стицање знања, усвајање вештина и ставова о начинима заштите и спасавања од поплава.		
<i>Тематске јединице:</i> 6.1. Опасност од поплава 6.2. Испумпавање воде из поплавлених објеката 6.3. Испумпавање воде из поплавлених подручја 6.4. Изградња „зечијих насипа“ и ојачавање постојећих насипа		
На крају ових тематских јединица полазник ће моћи да:		
<i>из домена знања</i>	<i>из домена вештина</i>	<i>из домена ставова</i>
<ul style="list-style-type: none"> - наведе опасности од поплава - објасни поступак испумпавања воде из поплавлених објеката - објасни поступак испумпавања воде из поплавлених подручја - опише начин израде „зечијих насипа“ - кратко опише начине ојачавања постојећих насипа 	<ul style="list-style-type: none"> - употребљава пумпу за испумпавање воде - израђује „зечији насип“ - ојачава постојеће насипе 	<ul style="list-style-type: none"> - увиди значај савесног обављања поверених му задатака и послова у оквиру заштите и спасавања од поплава

7. Рашчишћавање из рушевина		
Циљ ове наставне јединице је пружање могућности полазницима за стицање знања, усвајање вештина и ставова о поступцима рашчишћавања из рушевина.		
<i>Тематске јединице:</i> 7.1. Појам рушевине 7.2. Снаге за спасавање из рушевина 7.3. Опрема за рашчишћавање из рушевина 7.4. Организација, претраживање и рашчишћавање из рушевина		
На крају ових тематских јединица полазник ће моћи да:		
<i>из домена знања</i>	<i>из домена вештина</i>	<i>из домена ставова</i>
<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам рушевине - наведе снаге за спасавање из рушевина - наброји опрему за рашчишћавање рушевина - опише начин коришћења ручних алата приликом рашчишћавања рушевина - објасни начин припреме и организације за рашчишћавање рушевина - опише начин претраживања рушевина - опише начин рашчишћавања рушевина 	<ul style="list-style-type: none"> - користи ручни алат за рашчишћавање рушевина - асистира у организацији, претраживању и рашчишћавању рушевина 	<ul style="list-style-type: none"> - испољи позитиван став према субординацији - сарађује у тимском раду - схвати важност своје улоге у рашчишћавању рушевина

8. Евакуација угрожених и настрадалих

Циљ ове наставне јединице је пружање могућности полазницима за стицање знања, усвајање вештина и ставова о евакуацији угрожених и настрадалих.

Тематске јединице:

8.1. Пружање помоћи у евакуацији угрожених лица

8.2. Пружање помоћи у евакуацији угрожених животиња

8.3. Пружање помоћи у евакуацији материјалних и културних добара

На крају ових тематских јединица полазник ће моћи да:

<i>из домена знања</i>	<i>из домена вештина</i>	<i>из домена ставова</i>
<ul style="list-style-type: none">- наведе поступке пружања помоћи надлежним службама приликом евакуације угрожених лица- кратко опише активности приликом евакуације угрожених животиња- опише поступак пружања помоћи надлежним службама приликом евакуације материјалних и културних добара	<ul style="list-style-type: none">- учествује у евакуацији угрожених лица- помаже приликом евакуације угрожених животиња- помаже у пружању помоћи приликом евакуације материјалних и културних добара	<ul style="list-style-type: none">- схвати важност евакуације и правилног поступања приликом евакуације

9. Завршна вежба

Циљ завршне вежбе је пружање могућности полазницима за стицање знања, усвајање вештина и ставова о задацима и дужностима припадника ЛЦЗ опште намене.

Тематске јединице:

9.1. Подела задатака према дужности у јединици

9.2. Завршна вежба: гашење пожара, испумпавање воде и изградња „зечјег насипа“

9.3. Анализа завршне вежбе

На крају ових тематских јединица полазник ће моћи да:

<i>из домена знања</i>	<i>из домена вештина</i>	<i>из домена ставова</i>
<ul style="list-style-type: none">- наведе дужности у јединици- опише задатке према дужностима у јединици- опише начин анализе вежбе	<ul style="list-style-type: none">- извршава своје задатке и дужности које има у јединици приликом гашења пожара/ испумпавања воде/ изградња „зечјег насипа“- учествује у анализи вежбе	<ul style="list-style-type: none">- схвати значај активног учешћа и извршења задатака ЛЦЗ опште намене- испољи позитиван однос према вежби- схвати важност анализе изведене вежбе